

School2Work rapportage moeilijk lerenden

(Arbeidsmarkt)situatie moeilijk lerende deelnemers en alumni

Colofon

Titel School2Work rapportage moeilijk lerenden

Auteurs Pieter Baay
Mattijs Schipper

Met dank aan Lisa Dumhs, MSc, Corine Buers, MSc, Prof. dr. Marcel van Aken, en de andere leden van het School2Work onderzoekteam: Prof. dr. Denise de Ridder, Prof. dr. ir. Tanja van der Lippe, Prof. mr. Frans Pennings, Prof. dr. Janneke Plantenga, Prof. dr. Paul Boselie, Prof. dr. Peter Leisink, Prof. dr. Joop Schippers

Datum Utrecht, Januari 2014

Universiteit Utrecht
Faculteit Sociale Wetenschappen
Postbus 80.140
3508 TC Utrecht

Universiteit Utrecht
Utrecht School of Economics
Kriekenpitplein 21-22
3584 EC Utrecht

Universiteit Utrecht
Utrechtse School voor Bestuurs- en
Organisatiewetenschappen
Bijlhouwerstraat 6
3511 ZC Utrecht

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	1
1.1 Doelgroep onderzoek.....	1
1.2 Doelstelling onderzoek	1
1.3 Opbouw rapportage.....	2
1.4 Kanttekeningen vooraf	2
1.5 Samenvatting en conclusie	2
1.6 Verantwoording en dankwoord.....	3
2. Resultaten groep ML-deelnemers (tijdens opleiding)	4
2.1 Onderzoeksmethoden	4
2.1.1 Afname onderzoek.....	4
2.1.2 Onderzoeksgroep.....	4
2.2 Werk(ervaring).....	5
2.3 Verwachtingen voor toekomst na afstuderen.....	9
2.3.1 Werk voor na opleiding gevonden.....	9
2.3.2 Werk voor na opleiding zoeken	10
2.4 Loopbaanbegeleiding.....	13
2.5 Overige onderwerpen	14
3. Resultaten groep ML-alumni (na opleiding).	15
3.1 Onderzoeksmethoden	15
3.1.1 Afname onderzoek.....	15
3.1.2 Onderzoeksgroep.....	15
3.2 Situatie na mbo-opleiding.....	16
3.2.1 Vervolgopleiding	17
3.2.2 Werklozen	19
3.2.3 Werkenden.....	20
3.3 Overige onderwerpen	24
Bijlage 1: Open antwoorden van ML-deelnemers	25
Bijlage 1.1 ML-deelnemers: Tips ter verbetering van de opleiding	25
Bijlage 1.2 ML-deelnemers: Speciale aanpassingen en extra begeleiding	26
Bijlage 2: Open antwoorden van ML-alumni	28
Bijlage 2.1 ML-alumni: Tips ter verbetering van de opleiding	28
Bijlage 2.2 ML-alumni: Tips ter verbetering van de arbeidsmarktpositie.....	30

1. Inleiding

Deze rapportage beschrijft de (arbeidsmarkt)situatie van leerlingen die via “ML-beroepsopleidingen”¹ een niveau 1-opleiding bij ROC Midden Nederland volgen of hebben afgerond. Het onderzoek is uitgevoerd onder twee groepen leerlingen: een groep deelnemers die ten tijde van de enquête (voorjaar 2013) in de ML-beroepsopleiding zat en een groep die in de jaren 2010, 2011, 2012 is afgestudeerd.

Dit onderzoek is uitgevoerd in navolging van het School2Work onderzoek, dat de (arbeidsmarkt)situatie van niveau 2, 3 en 4 mbo BOL-deelnemers in kaart brengt. Dat onderzoek is uitgebreid door ook de situatie van niveau 1 mbo BOL-deelnemers te analyseren (in opdracht van MBO-diensten).

Ook is het School2Work onderzoek uitgebreid met een onderzoek naar de situatie van de moeilijk lerenden in de zogenaamde ML-beroepsopleidingen van ROC Midden Nederland. Deze rapportage richt zich op deze laatste categorie leerlingen. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van ROC Midden Nederland.

1.1 Doelgroep onderzoek

ML-beroepsopleidingen zijn BBL-opleidingen voor een specifieke categorie leerlingen: leerlingen die moeilijk leren. Doorgaans hebben deze leerlingen een IQ tussen circa 60 en 80. Deze leerlingen zijn over het algemeen afkomstig van een school voor speciaal onderwijs, een school voor praktijkonderwijs, of het leerwegondersteunend onderwijs van het vmbo.

De ML-beroepsopleiding is een BBL-opleiding en zodoende is een toelatingseis voor leerlingen om bij de start van de opleiding een arbeidsovereenkomst met een erkend leerbedrijf te hebben. BBL-leerlingen, en zo ook de ML-leerlingen, werken drie of vier dagen per week in het leerbedrijf en volgen één dag per week middelbaar beroepsonderwijs op het ROC. De ML-methode waarmee de leerlingen worden opgeleid kenmerkt zich onder andere door verlengde cursusduur, kleinere klassen, ondersteunende lessen, extra begeleiding op zowel het werk als op school, afstemming tussen school-leerbedrijf-thuis en gebruik van de no-riskpolis van UWV (jobcoaching, premiekorting, enz.). De ML-opleiding duurt twee jaar en leidt tot een mbo-diploma op niveau 1 (assistent).

ROC Midden Nederland heeft ML-opleidingen in zeven branches: carrosserie, hout, metaal, horeca, logistiek, winkel en zorg.

1.2 Doelstelling onderzoek

De doelstelling van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de arbeidsmarktkansen van gediplomeerden van ML-opleidingen. In dit onderzoek wordt ingegaan op:

- a) de mate waarin ML-deelnemers zich voorbereiden op hun toekomst,
- b) de mate waarin ML-alumni werkzaam blijven na hun opleiding (al dan niet in het gekozen beroep),
- c) de tips die deelnemers en alumni hebben voor het onderwijs van de ML-beroepsopleidingen in het algemeen en de voorbereiding op de toekomst in het bijzonder.

Om deze vragen te beantwoorden en daarmee inzicht te krijgen in de overgang van ML-beroepsopleiding naar arbeidsmarkt, zijn twee groepen deelnemers uitgenodigd om deel te nemen

¹ Met ingang van augustus 2014 is -om aansluiting te blijven houden bij veranderingen in het mbo- de naam ‘ML-beroepsopleidingen’ gewijzigd in ‘Entree-XL’. Met deze naam wil de opleiding aangeven dat het hier gaat om een op de doelgroep aangepaste niveau 1 entreeopleiding.

aan het onderzoek: één groep ML-deelnemers, die nog in de opleiding is (n = 74), en één groep ML-alumni, die reeds hun opleiding heeft afgerond en hun diploma heeft behaald (n = 105).

1.3 Opbouw rapportage

Hoofdstuk 2 beschrijft de antwoorden van de groep ML-deelnemers die ten tijde van de enquête nog op school zat. Hoofdstuk 3 beschrijft de antwoorden van de groep ML-alumni, die de opleiding had afgerond. De deelnemers die in hoofdstuk 2 en 3 worden besproken zijn niet dezelfde; twee verschillende cohorten is gevraagd een vragenlijst in te vullen.

1.4 Kanttekeningen vooraf

Met betrekking tot het onderzoekstechnische gedeelte van de rapportage dienen een aantal opmerkingen gemaakt te worden.

Dit onderzoek is opgezet naar aanleiding van het School2Work onderzoek onder niveau 2, 3 en 4 mbo BOL-deelnemers. Omdat deze rapportage het onderzoek beschrijft onder de (oud-)leerlingen van ML-beroepsopleidingen in de BBL-variant van het mbo, zijn onderwerpen en vraagstellingen deels anders.

Tijdens de dataverzameling – en ook in de patronen van antwoorden – is duidelijk geworden dat deelnemers niet alle vragen interpreteerden zoals ze door de onderzoekers waren bedoeld. Zowel in de klas (bij ML-deelnemers) als aan de telefoon (bij ML-alumni) hebben de onderzoeksassistenten geprobeerd onduidelijkheden en inconsistenties zoveel mogelijk te voorkomen. In aanvulling op deze gegevens is waar mogelijk ook gebruik gemaakt van gegevens uit het leerlingvolgsysteem van ROC Midden Nederland. Op deze wijze is een zo hoog mogelijke betrouwbaarheid verkregen, maar voorzichtigheid bij de interpretatie van de antwoorden blijft noodzakelijk.

In vergelijking met de andere onderzoeken van School2Work is een hoge respons bereikt, mede dankzij korte lijnen met de loopbaanbegeleiders (van ML-deelnemers) en een intensieve telefonische benadering (bij ML-alumni). Ook zijn de demografische gegevens representatief voor de doelgroep, wat de resultaten beter generaliseerbaar maakt naar de gehele doelgroep. Omdat het hier echter over een relatief kleine onderzoeksgroep gaat, zijn de uiteindelijke aantallen relatief laag, met name bij uitsplitsingen tussen verschillende subgroepen. Mede hierom is ervoor gekozen **geen percentages maar absolute aantallen** te rapporteren.

Omwille van de relatief lage aantallen en op enkele onderdelen mogelijk niet optimale betrouwbaarheid wordt in de rapportage zoveel mogelijk een beschrijvende toon aangehouden.

1.5 Samenvatting en conclusie

In deze paragraaf worden enkele –in de ogen van de auteurs– opvallende en/of belangrijke punten benoemd die in het onderzoek naar voren komen. De exacte gegevens waarop deze punten zijn gebaseerd, zijn terug te lezen in Hoofdstuk 2 en 3.

De moeilijk lerenden lijken tijdens hun opleiding qua werkplek behoorlijk goed op hun plek te zitten. Slechts één student heeft geen baan, de meesten zijn tevreden over de baan en vinden dat deze goed aansluit op wat zij in de toekomst willen doen. Meer dan de helft van de deelnemers verwacht na diplomering bij de huidige werkgever te kunnen blijven werken.

Ook na de opleiding is een groot deel naar eigen zeggen goed terechtgekomen qua werkplek. De moeilijk lerende alumni werken in meer dan de helft van de gevallen bij dezelfde werkgever als tijdens de opleiding; wederom is een groot deel tevreden over de huidige baan en sluit de baan aan bij de eerder gevolgde opleiding. Ongeveer de helft heeft een vast contract. Toch zeggen ook 14 van de 68 alumni dat hun werk helemaal niet past bij de opleiding en, wellicht nog belangrijker, hebben 8 van de 105 alumni ten tijde van de enquête geen baan.

De zoekkanalen die moeilijk lerenden gebruiken lopen uiteen. De jobcoach speelt een rol, vaker nog worden familie en vrienden benut bij het zoeken naar een baan. Opvallend daarbij is dat de meesten niet meer dan drie mensen kennen die hen kunnen helpen bij het zoeken naar een baan. Ook is een aanzienlijk deel onzeker over de vaardigheden die komen kijken bij het zoeken naar een baan.

Moeilijk lerende alumni die een vervolgopleiding doen, werken in hun (bij)baan een behoorlijk aantal uren, wat erop kan duiden dat zij een BBL-achtige vervolgopleiding zijn gaan doen.

In de loopbaanbegeleiding tijdens de opleiding is er in de meeste gevallen aandacht voor de toekomst. De jobcoach speelt bij de helft van de deelnemers een rol. Deelnemers en alumni zijn over het algemeen tevreden over hun tijd op het ROC; sommigen doen interessante suggesties voor verbetering (zie bijlagen). De meest voorkomende suggesties van ML-alumni gaan over de communicatie naar deelnemers en de hulp met het zoeken naar een baan.

Met betrekking tot de hoofdvraag van dit onderzoek kunnen we voorzichtig concluderen dat de (arbeidsmarkt)situatie van ML-deelnemers en alumni goed is.

1.6 Verantwoording en dankwoord

ROC Midden Nederland heeft de dataverzameling en totstandkoming van de rapportage gefinancierd. Gerarda van Donselaar en Dick Schwegler, werkzaam bij ROC Midden Nederland, hebben de contactgegevens aangeleverd en de onderzoekers wegwijs gemaakt in het ML-onderwijssysteem. De auteurs en onderzoeksassistenten hebben de dataverzameling uitgevoerd. De auteurs hebben de analyses uitgevoerd en rapportage geschreven. De auteurs hebben een conceptversie van de rapportage besproken met Gerarda van Donselaar en Dick Schwegler, waarbij suggesties ter verbetering van de leesbaarheid zijn overgenomen. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de rapportage ligt volledig bij de auteurs.

De auteurs bedanken de loopbaanbegeleiders, die het onderzoek hebben ingepast in hun onderwijs, en de ML-deelnemers en ML-alumni die hebben deelgenomen aan het onderzoek. Het gehele School2Work team, in het bijzonder: Lisa Dumhs, Corine Buers en Marcel van Aken, wordt bedankt voor hun gedetailleerde en opbouwende commentaar op een eerdere versie van de rapportage.

Eventuele vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze rapportage kunnen verstuurd worden naar p.e.baay@uu.nl of school2work@uu.nl.

2. Resultaten groep ML-deelnemers (tijdens opleiding)

2.1 Onderzoeksmethoden

2.1.1 Afname onderzoek

Het ROC heeft contactgegevens aangeleverd van 112 moeilijk lerenden die in het voorjaar van 2013 in de opleiding zaten. Loopbaanbegeleiders van ML-klassen zijn benaderd om een afspraak te maken onder leestijd vragenlijsten af te nemen bij deze deelnemers. In de klas hebben twee tot vier onderzoeksassistenten, afhankelijk van de groepsgrootte, het onderzoek geïntroduceerd, waarna zij aanwezig waren voor eventuele vragen en/of opmerkingen tijdens het invullen van de vragenlijsten. In totaal is de vragenlijst afgenomen bij 74 deelnemers (66%).

2.1.2 Onderzoeksgroep

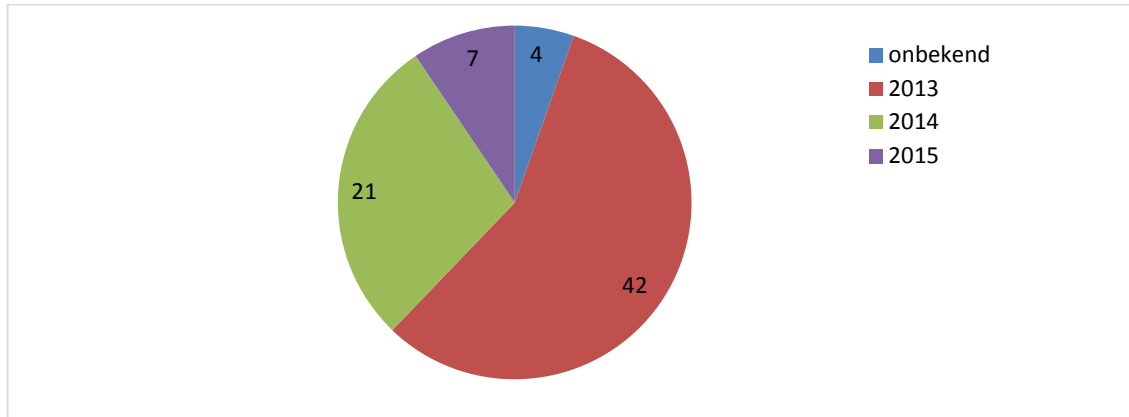
Uit tabel 1 blijkt dat een meerderheid van de deelnemers mannen zijn, die grotendeels 21 jaar of jonger zijn. Iets meer dan de helft is autochtoon; het merendeel heeft voorafgaand aan de ML-opleiding praktijkonderwijs gevolgd.

Tabel 1: Beschrijving van de ML-deelnemers.

	Aantal
Geslacht	
Man	48
Vrouw	26
Leeftijd	
21 jaar en jonger	58
Tussen de 22 en 24 jaar	14
25 jaar en ouder	2
Etniciteit	
Autochtoon	44
Allochtoon, eerste generatie	9
Allochtoon, tweede generatie	18
Allochtoon, derde generatie	3
Opleiding voorafgaand aan ML-opleiding	
VMBO Theoretische Leerweg (geen diploma)	1
VMBO BasisBeroepsgericht (geen diploma)	10
VMBO BasisBeroepsgericht (wel diploma)	3
VMBO LeerWerkTraject (geen diploma)	2
Praktijkonderwijs (PRO)	49
Speciaal Voortgezet Onderwijs (SVO)	7
Opleiding voor Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen (ZMOK)	2
Totaal	74

Het invullen van de vragenlijst vindt voor de meerderheid plaats in het laatste jaar van de opleiding, aangezien het overgrote deel van de deelnemers in 2013 verwacht af te studeren (Figuur 1).

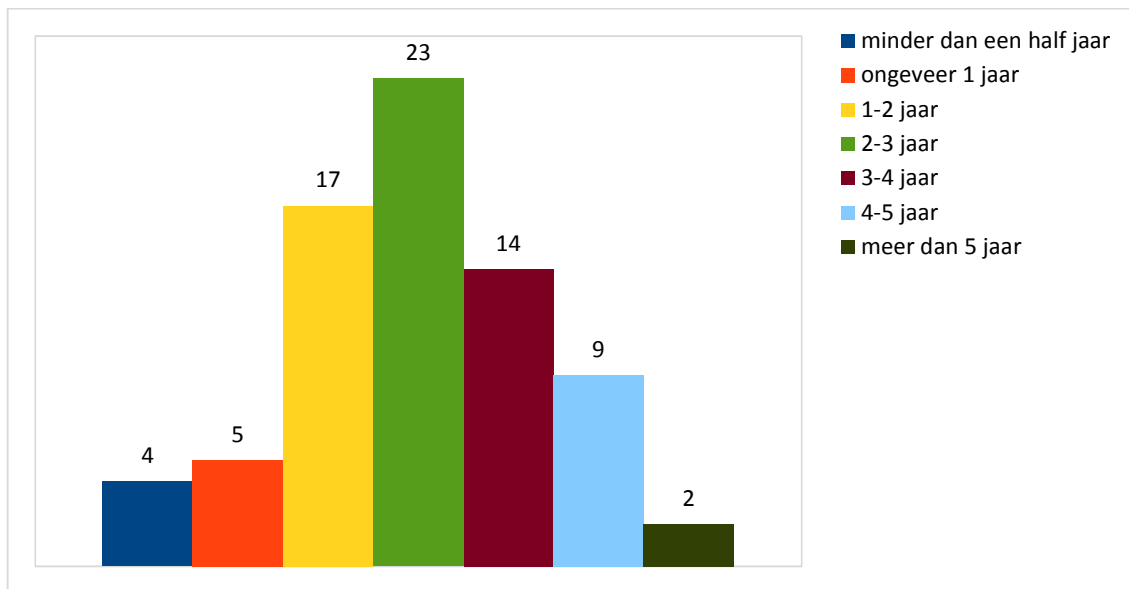
Figuur 1: Verwachte jaar van afronding opleiding.

2.2 Werk(ervaring)

De volgende resultaten gaan over het werk en de werkervaring van de deelnemers. Aangezien deelnemers een BBL-traject volgen, ondersteunen de antwoorden het beeld van werkend leren. Zo blijkt uit Figuur 2 dat een grote meerderheid, namelijk 64 deelnemers, meer dan een jaar werkervaring heeft.

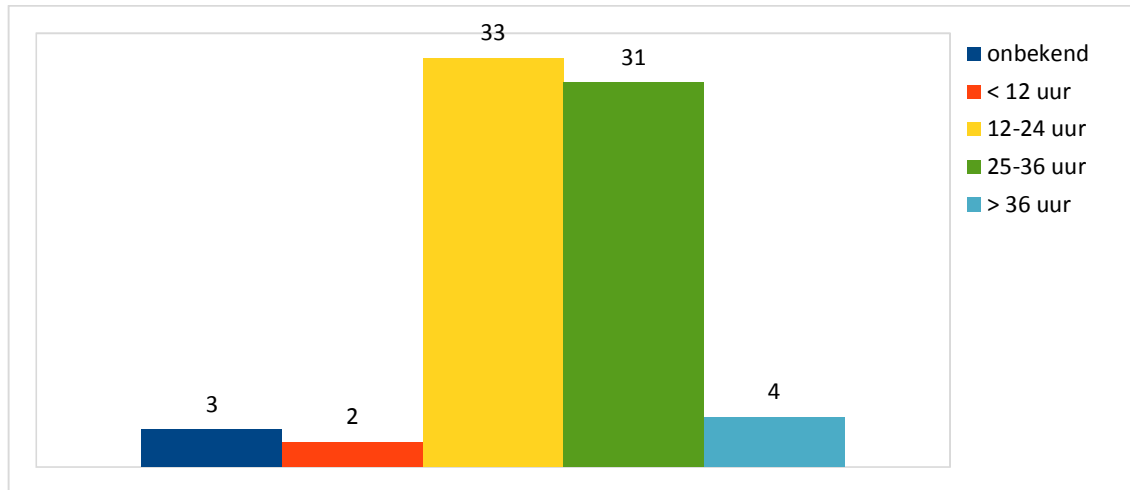
Figuur 2: Aantal jaren werkervaring.

Slechts één student heeft geen baan tijdens de ML-opleiding.

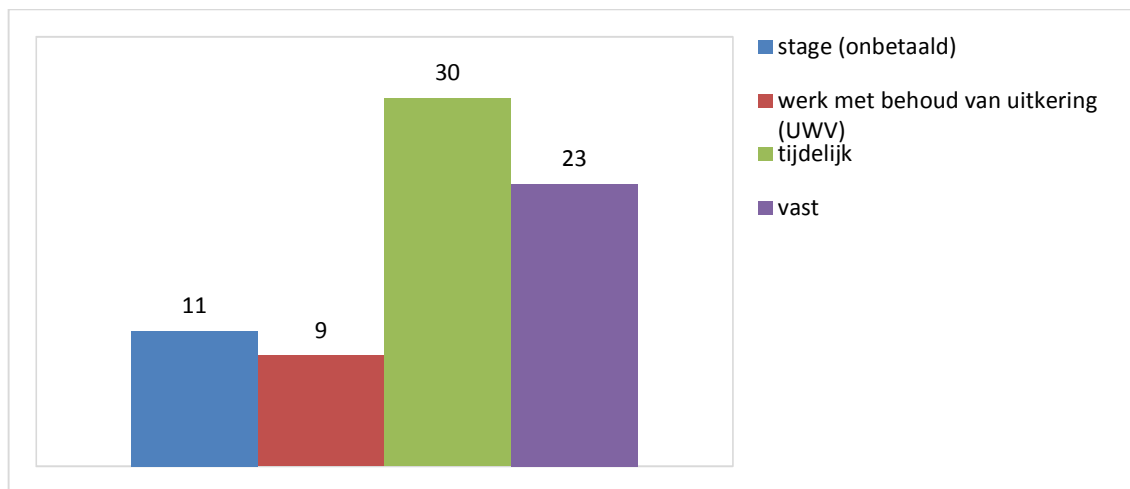
Het aantal uur werk per week ondersteunt het BBL-karakter van de opleiding: ongeveer de helft van de deelnemers geeft aan meer dan 24 uur per week te werken (Figuur 3).

Figuur 3: Aantal uur werk per week.

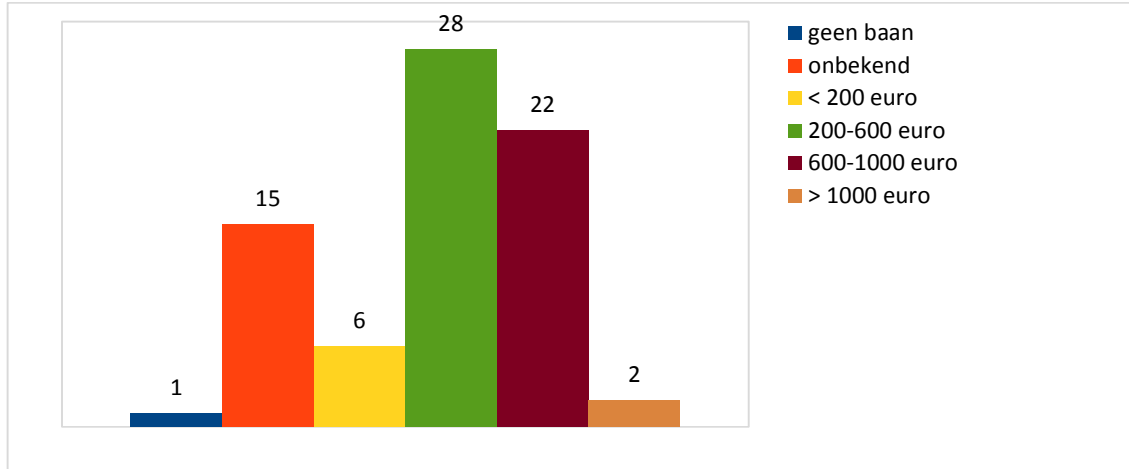
Er zijn 23 deelnemers die al een vast contract hebben tijdens hun opleiding; 30 deelnemers geven aan onder een tijdelijk contract aangenomen te zijn (Figuur 4).

Figuur 4: Type contract bij de huidige baan.

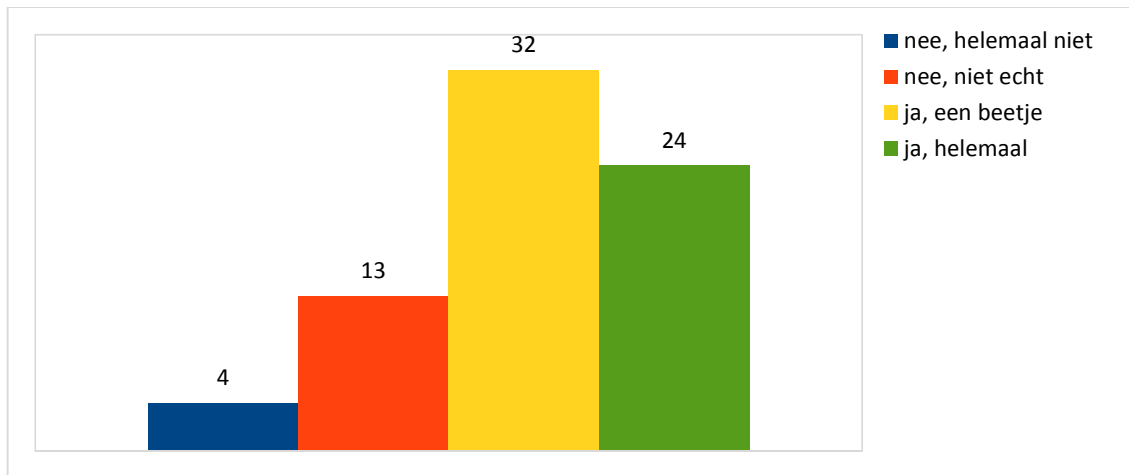
Van de deelnemers die aangegeven hebben wat zij per maand verdienen ligt het gemiddelde maandloon op 547 euro. Er zijn 24 deelnemers die aangeven meer dan 600 euro per maand te verdienen (Figuur 5). Op basis van het exacte salaris en aantal werkuren kan berekend worden dat het gemiddeld netto uurloon voor deze groep tijdens de opleiding ligt op €4,76.

Figuur 5: Salaris per maand.

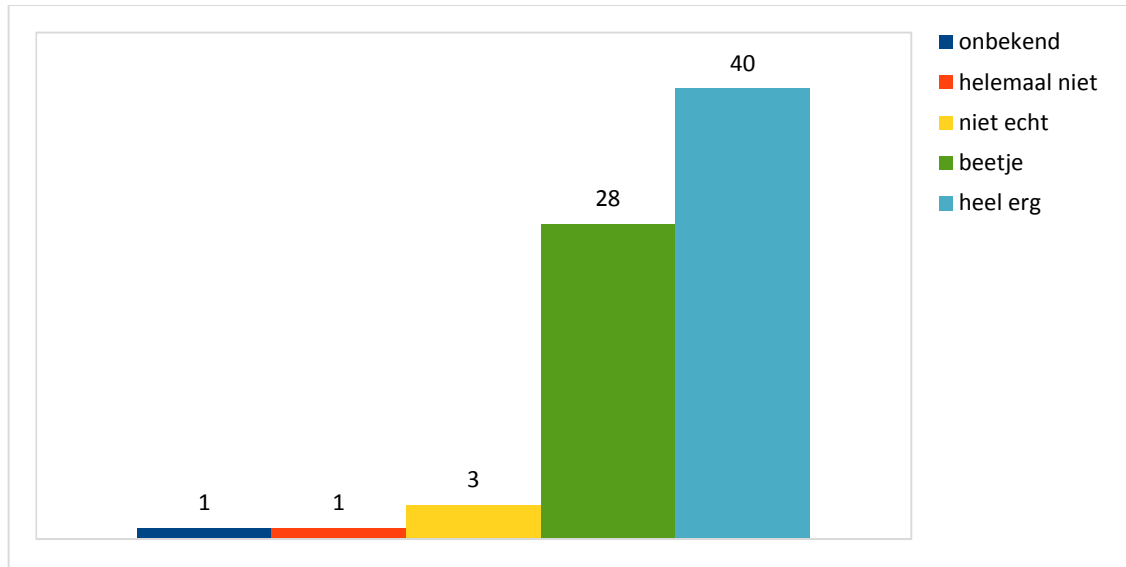
Een groot deel van de deelnemers (56) zegt dat hun huidige baan aansluit bij wat ze willen worden, terwijl 17 deelnemers aangeven dat hun huidige baan niet past bij wat ze later willen worden (Figuur 6).

Figuur 6: Past deze baan bij wat je wilt worden?

Verder blijkt dat vrijwel alle deelnemers tevreden zijn met hun huidige baan (Figuur 7).

Figuur 7: Hoe blij ben je met deze baan?

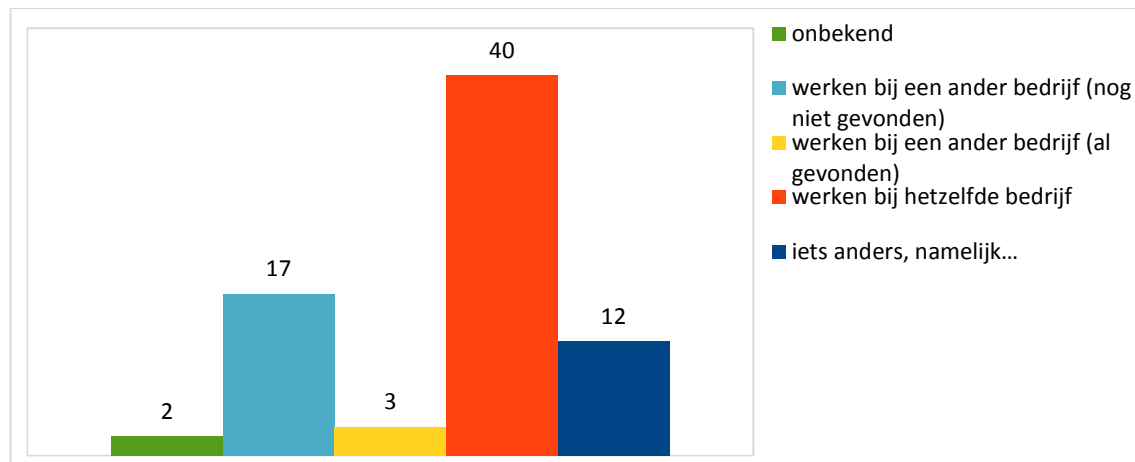

2.3 Verwachtingen voor toekomst na afstuderen

In deze paragraaf richten we ons op wat deelnemers in de opleiding verwachten dat er na de opleiding gaat gebeuren.

Zoals te zien is in Figuur 8 verwacht een groot deel van de deelnemers te blijven werken bij het bedrijf waar ze momenteel in dienst zijn. Er zijn 17 deelnemers die bij een ander bedrijf willen werken, maar nog geen baan gevonden hebben. Van de twaalf deelnemers die iets anders willen doen, willen de meesten (10) doorstuderen.

Figuur 8: Plan na afronding opleiding.

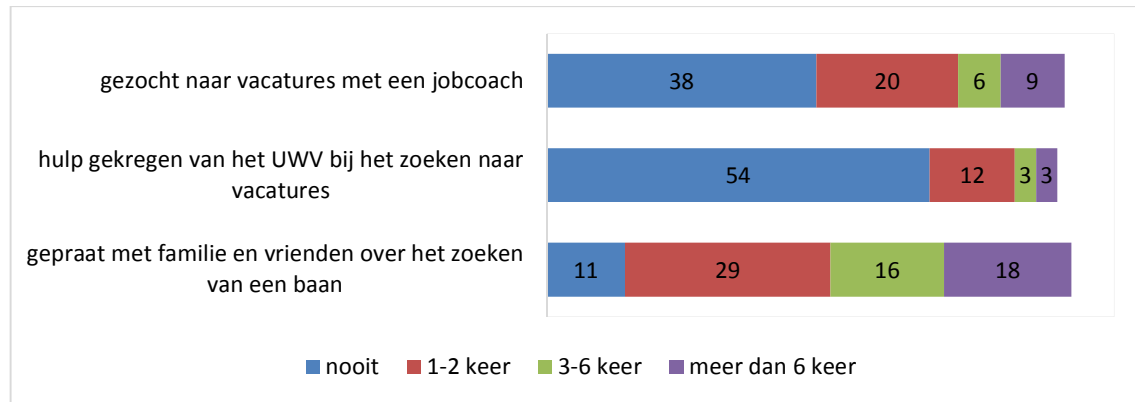
2.3.1 Werk voor na opleiding gevonden

Aan deelnemers die al werk hebben gevonden bij een ander bedrijf, is gevraagd hoe zij deze baan hebben gevonden en of het ROC belangrijk was bij het vinden van deze baan. Eén deelnemer had de baan gevonden via vrienden, familie of kennissen; een ander via het bedrijf waar zij al eerder had gewerkt en de derde deelnemer toen hij er een keer langsreed. Alle drie gaven aan dat het ROC geen rol gespeeld heeft bij het vinden van hun nieuwe baan.

2.3.2 Werk voor na opleiding zoeken

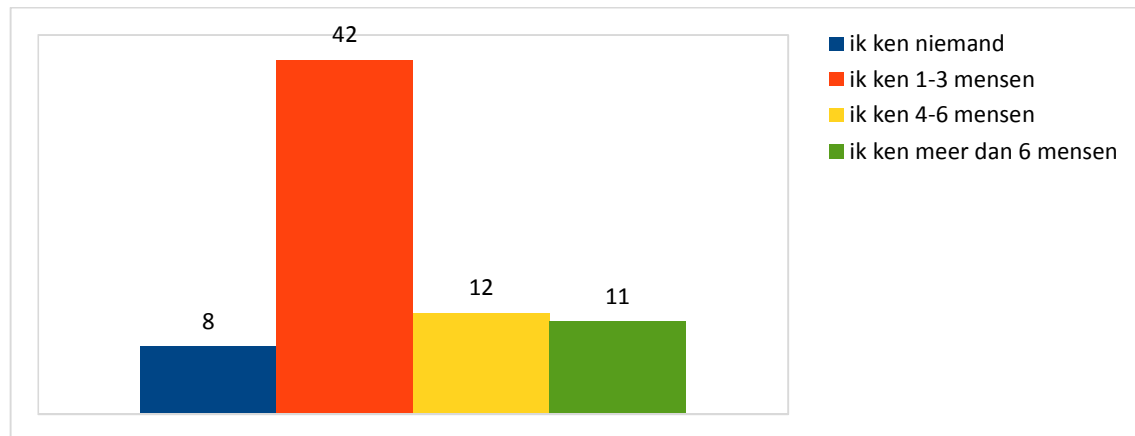
Alle deelnemers is gevraagd welke middelen zij hebben ingezet bij het zoeken naar een baan. Ongeveer de helft geeft aan minstens één keer hulp te hebben gehad van een jobcoach; een kwart is geholpen door het UWV (Figuur 9). Deelnemers maken in de meeste gevallen gebruik van familie of vrienden wanneer ze zoeken naar een baan.

Figuur 9: Hulp bij het zoeken naar een baan. “Hoe vaak heb je...”

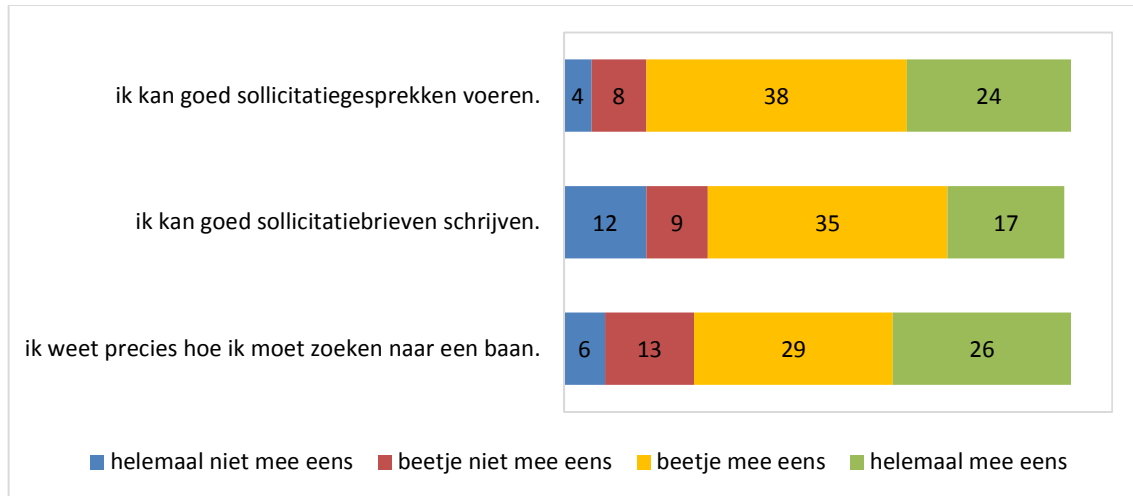
Verder blijkt dat de meeste deelnemers wel een aantal mensen kennen die kunnen helpen bij het zoeken naar een baan (Figuur 10). Een kleine groep (8) zegt niemand te kennen.

Figuur 10: Hoeveel mensen ken je die jou kunnen helpen met het zoeken naar een baan?

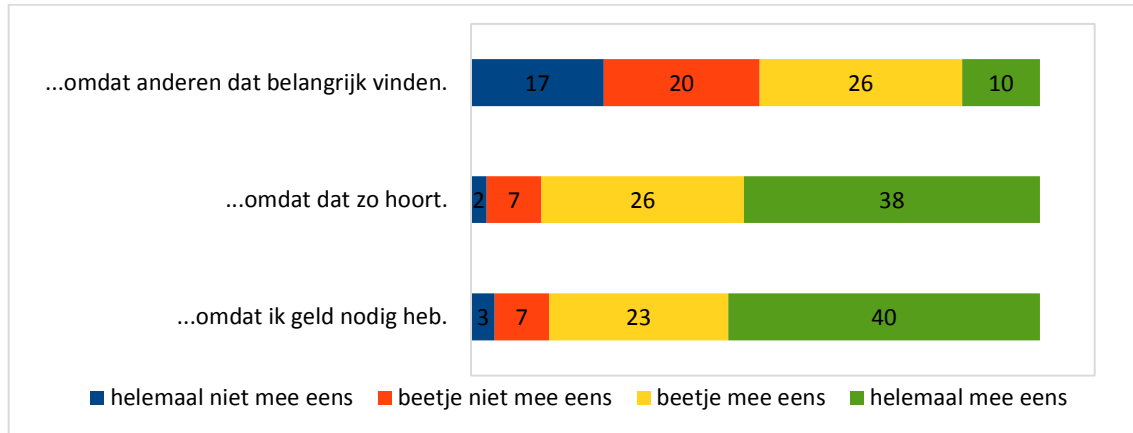
Bij het zoeken van een baan gaat het niet alleen om het kennen van mensen, maar ook over zelfvertrouwen in bepaalde vaardigheden. De meeste deelnemers zijn tevreden met hun eigen vaardigheden wat betreft het zoeken naar een baan (Figuur 11). Toch zijn er 21 deelnemers die geen vertrouwen hebben in het schrijven van sollicitatiebrieven en 19 deelnemers die niet precies weten hoe ze moeten zoeken naar een baan.

Figuur 11: Zelfvertrouwen in vaardigheden met betrekking tot het solliciteren.

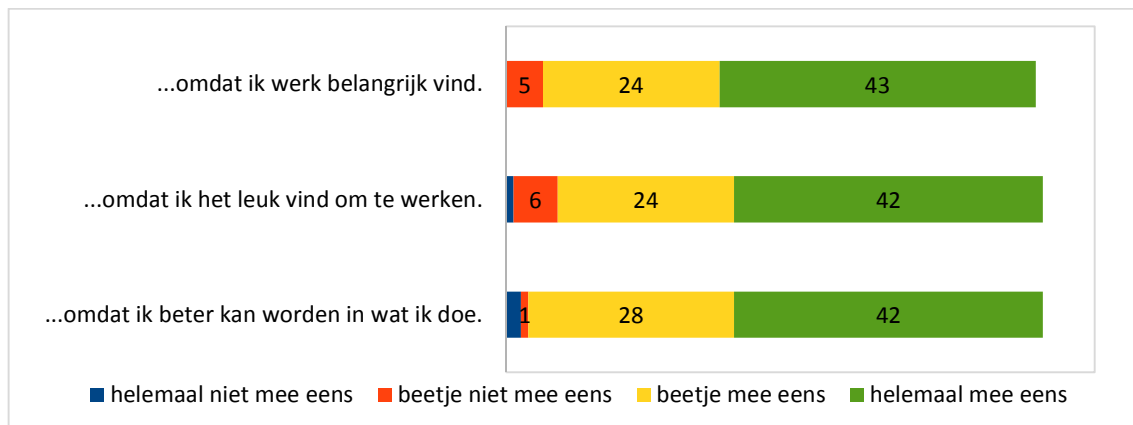

Wanneer het aankomt op motivatie om te werken, blijkt dat deelnemers zowel gemotiveerd zijn om extrinsieke redenen (Figuur 12) als intrinsieke redenen (Figuur 13). Het feit dat anderen het belangrijk zouden vinden dat de deelnemer gaat werken is in relatief weinig gevallen een reden om te gaan werken.

Figuur 12: Redenen om te gaan werken (extrinsieke motivatie). "Ik ga werken..."

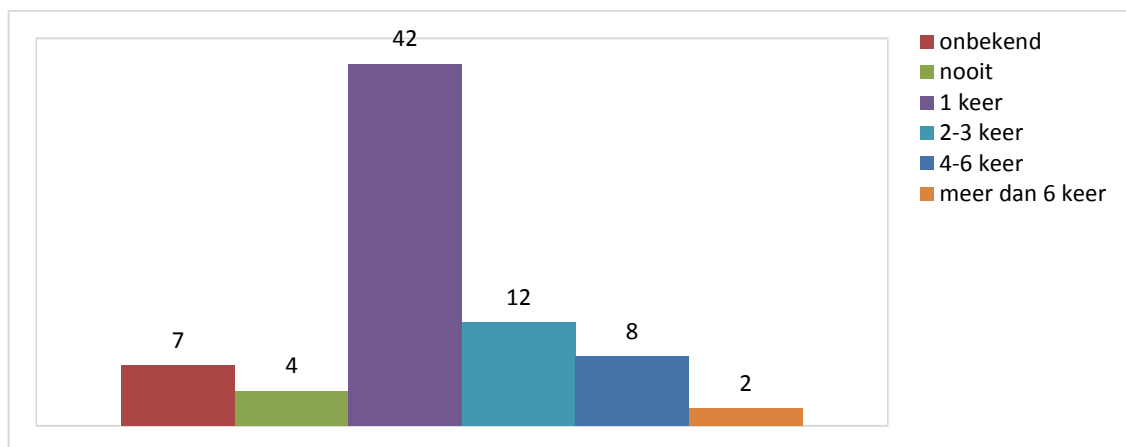
Figuur 13: Redenen om te gaan werken (intrinsieke motivatie). "Ik ga werken..."

2.4 Loopbaanbegeleiding

Omdat de ontwikkeling en carrière van de student expliciete aandacht krijgt in de loopbaanbegeleiding, zijn verschillende vragen over de loopbaanbegeleiding in het onderzoek opgenomen. De deelnemers geven aan regelmatig gesprekken met de loopbaanbegeleider te hebben; de meesten spreken hun loopbaanbegeleider één keer per maand (Figuur 14). 22 deelnemers geven aan meer dan één keer per maand een gesprek te hebben.

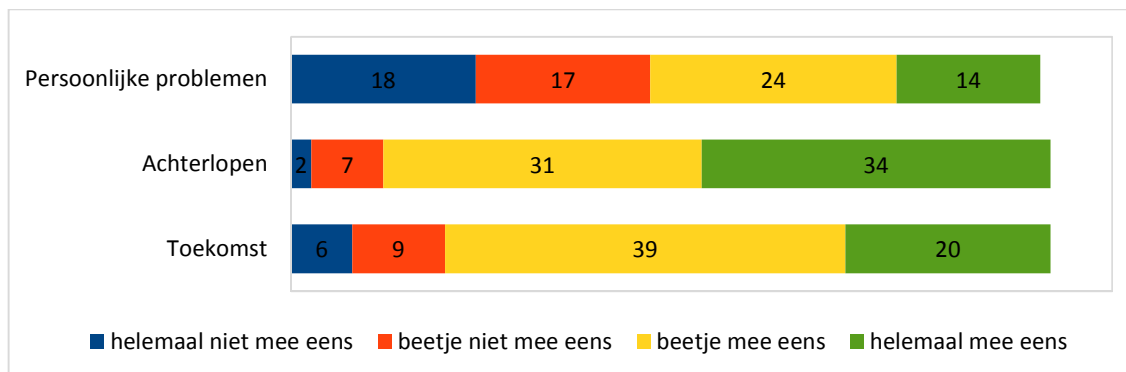
Figuur 14: Hoe vaak per maand heb je gesprekken met je loopbaanbegeleider / stagedocent?

Ook is aan deelnemers gevraagd welke onderwerpen besproken werden tijdens hun LOB gesprekken. Hierbij werden de onderwerpen onderverdeeld in drie stellingen: Mijn loopbaanbegeleider helpt mij bij persoonlijke problemen (familie, geld), mijn loopbaanbegeleider zorgt dat ik niet achterloop met mijn studie, mijn loopbaanbegeleider praat met mij over mijn toekomst.

Waar het achterlopen op de studie bij de meeste deelnemers wordt besproken, geeft ook een grote meerderheid aan dat 'de toekomst' wordt besproken (Figuur 15). Persoonlijke problemen worden door minder deelnemers genoemd als onderwerp van gesprek.

Figuur 15: Vormen van loopbaanbegeleiding.

2.5 Overige onderwerpen

Om een beeld te geven van de ondersteuningsbehoeften van ML-deelnemers zijn twee open vragen gesteld, waarvan de antwoorden zijn toegevoegd in Bijlage 1. Het gaat hierbij om:

- Wat kan het ROC doen om de opleiding beter te maken? Heb je tips?
- Geeft het ROC jou de speciale aanpassingen en extra begeleiding die jij nodig hebt?

Het grootste deel van de 74 deelnemers lijkt tevreden te zijn en heeft geen bijzonderheden genoteerd. Er is een klein aantal deelnemers met tips of klachten.

Enkele onderwerpen kwamen in de vragenlijst wel aan bod, maar lijken op het eerste oog minder relevant voor het huidige rapport. Deze onderwerpen zijn hieronder weergegeven en kunnen op verzoek nog worden teruggekoppeld. Het gaat hierbij om:

- Hoe heet het bedrijf waar je nu werkt?
- Wat doe jij op je werk (werkzaamheden)?
- Welke dromen heb je over je toekomst?
- Hoeveel leer je op school?
- Persoonlijkheidseigenschappen (openheid, extraversie, zorgvuldigheid, vriendelijkheid en emotionele stabiliteit)
- Wat doe je in september (denk je)?

3. Resultaten groep ML-alumni (na opleiding).

3.1 Onderzoeksmethoden

3.1.1 Afname onderzoek

Het ROC heeft contactgegevens aangeleverd van 194 alumni, die de ML-opleiding hadden afgerond tussen 2010 en 2012. Onderzoeksassistenten hebben deze alumni minimaal driemaal telefonisch en tweemaal per e-mail benaderd. Hierbij werd gevraagd of de alumni een aantal vragen over de periode na afronding van de ML-opleiding wilden beantwoorden. Er zijn 105 ML-alumni (54%) die hieraan deel hebben genomen. De alumni zijn niet dezelfde respondenten als de deelnemers uit hoofdstuk 2.

3.1.2 Onderzoeksgroep

Vergelijkbaar met het onderzoek onder de ML-deelnemers is de meerderheid van de alumni man, autochtoon en met praktijkonderwijs als vooropleiding (Tabel 2). Een groot deel van de alumni is tussen de 22 en 24 jaar oud.

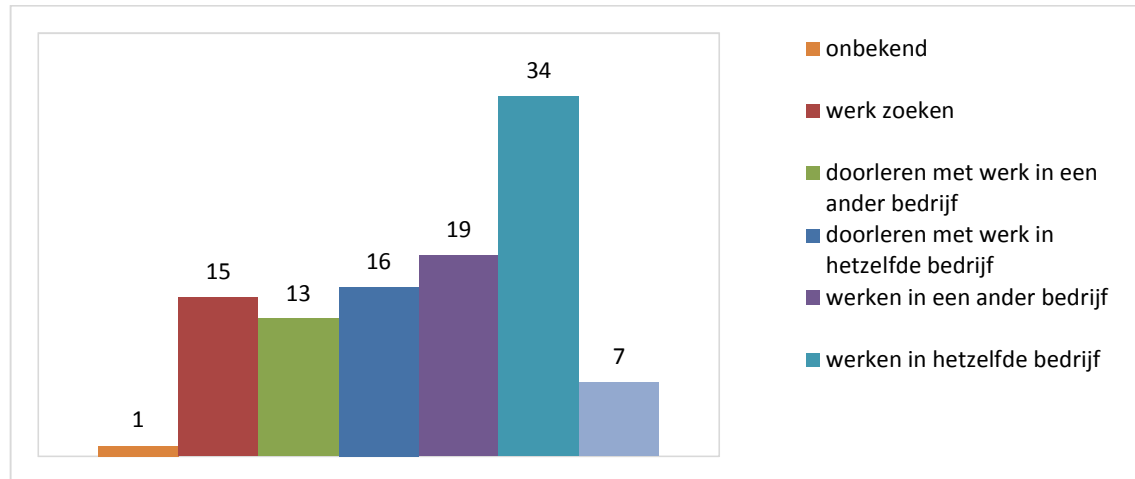
Tabel 2: Beschrijving van de ML-alumni.

	Aantal
Geslacht	
Man	68
Vrouw	37
Leeftijd	
21 jaar en jonger	35
Tussen de 22 en 24 jaar	61
25 jaar en ouder	9
Etniciteit	
Autochtoon	73
Allochtoon, eerste generatie	8
Allochtoon, tweede generatie	21
Allochtoon, derde generatie	3
Opleiding voorafgaand aan ML-opleiding	
VMBO BasisBeroepsgericht (geen diploma)	2
VMBO BasisBeroepsgericht (wel diploma)	4
VMBO LeerWerkTraject (geen diploma)	6
Praktijkonderwijs (PRO)	78
Speciaal Voortgezet Onderwijs (SVO)	8
Opleiding voor Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen (ZMOK)	7
Totaal	105

3.2 Situatie na mbo-opleiding

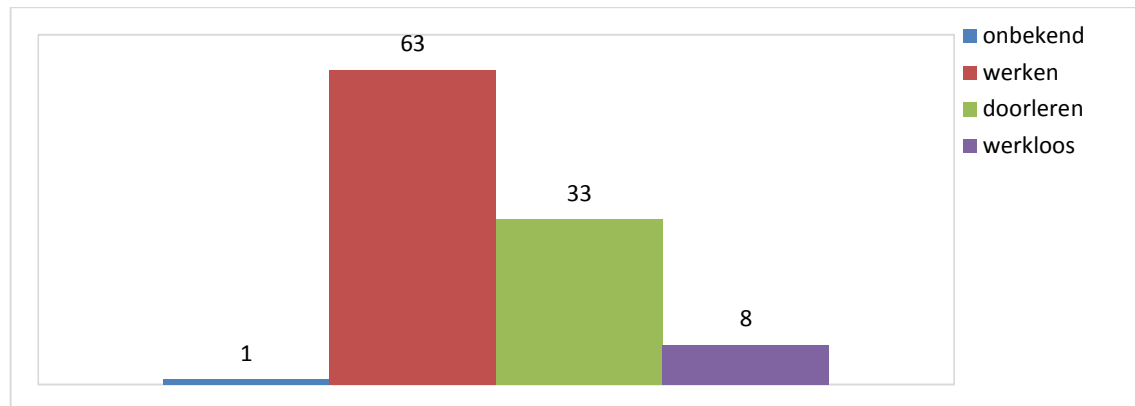
De alumni is gevraagd wat zij gingen doen na hun ML-opleiding. De meeste alumni geven aan dat zij zijn gaan werken in hetzelfde bedrijf als waar zij tijdens hun opleiding werkten (Figuur 16).

Figuur 16: Wat ging je doen na je mbo-opleiding?

De situatie ten tijde van het invullen van de vragenlijst was in sommige gevallen anders dan de situatie direct na de opleiding. Op basis van enkele open vragen, die ingingen op wat alumni hebben gedaan na de opleiding, is de huidige situatie van de deelnemers bepaald (Figuur 17). De drie groepen die hierbij te onderscheiden waren, zijn gebruikt voor de verdere rapportage.

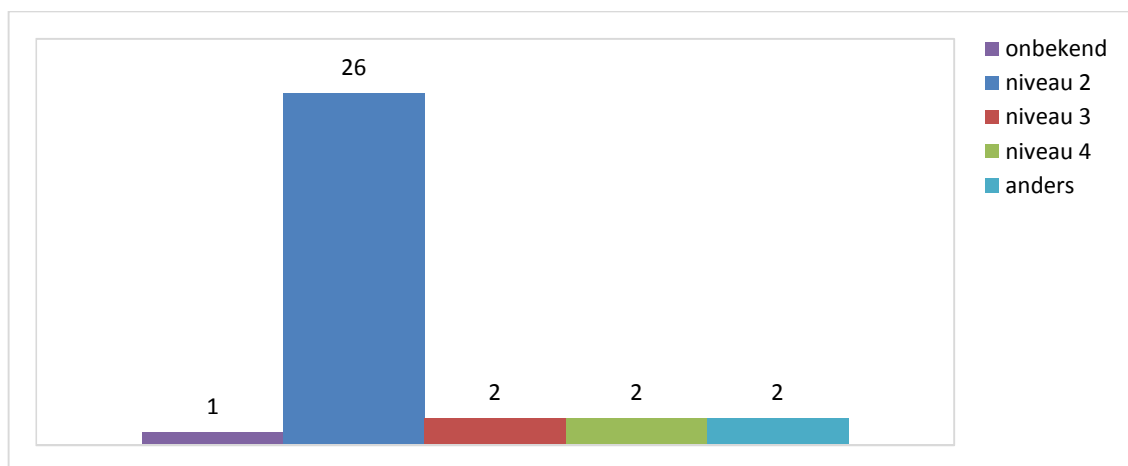
Figuur 17: Huidige situatie van de alumni.

3.2.1 Vervolgopleiding

Aan de doorleerders is gevraagd op welk niveau zij deze opleiding volgden. Een overgroot deel geeft aan een MBO-opleiding op niveau 2 te zijn gaan volgen (Figuur 18). De officiële gegevens van ROC Midden Nederland zijn opgevraagd om na te gaan of een aantal ML-alumni inderdaad op niveau 3 of 4 doorstudeert bij het ROC. Overeenkomstig met de antwoorden leren twee ML-alumni door op niveau 3; doorleerders op niveau 4 komen niet voor in de registratie van ROC Midden Nederland. Dit kan betekenen dat deze doorleerders op een ander ROC doorleren of dat zij deze vraag anders hebben geïnterpreteerd.

Figuur 18: Niveau vervolgopleiding.

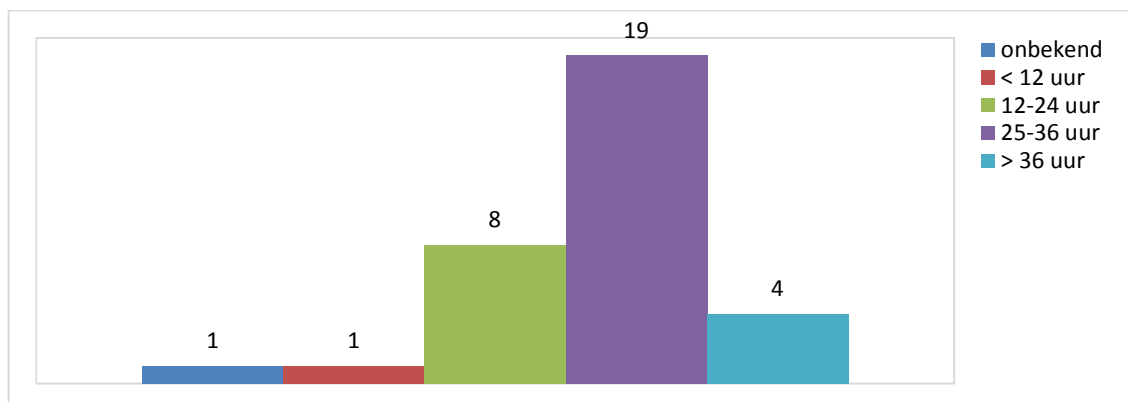

Op de vraag of de doorleerders deze opleiding af gaan ronden geven 26 aan dat zij dit “zeker wel” gaan doen. Twee doorleerders “denken het wel”, één doorleerder “denkt het niet”. Vier doorleerders hebben deze vraag niet beantwoord.

Om een beeld te krijgen van de werksituatie tijdens de vervolgopleiding van de alumni, zijn vragen gesteld over hun huidige (bij)baan.

De meeste alumni geven aan 25 uur of meer te werken naast hun vervolgopleiding (Figuur 19).

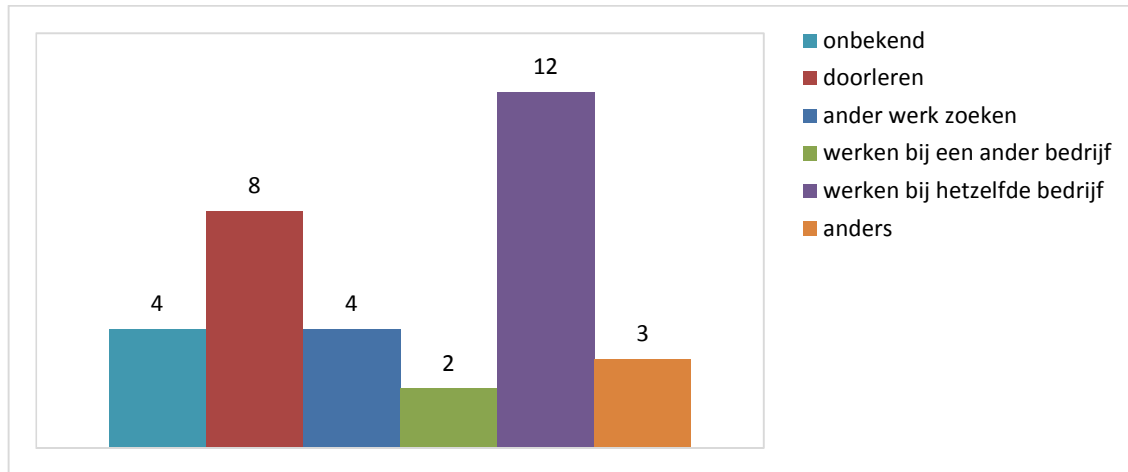
Figuur 19: Aantal uur werk per week naast huidige opleiding.

Op de vraag of deze baan past bij de afgeronde (ML-)opleiding antwoorden 25 doorleerders dat deze baan “heel erg” past bij de afgeronde opleiding. Één doorleerder geeft aan dat het werk “een beetje” past; voor drie doorleerders past het werk “helemaal niet” bij de afgeronde opleiding. Vier doorleerders hebben deze vraag niet beantwoord.

Op de vraag wat hun plan is als zij de vervolgopleiding afgerond hebben, geven acht doorleerders aan nog een opleiding te gaan volgen (Figuur 20). De overige doorleerders geven aan na deze opleiding te willen werken.

Figuur 20: Wat ga je doen met deze [vervolg]opleiding?

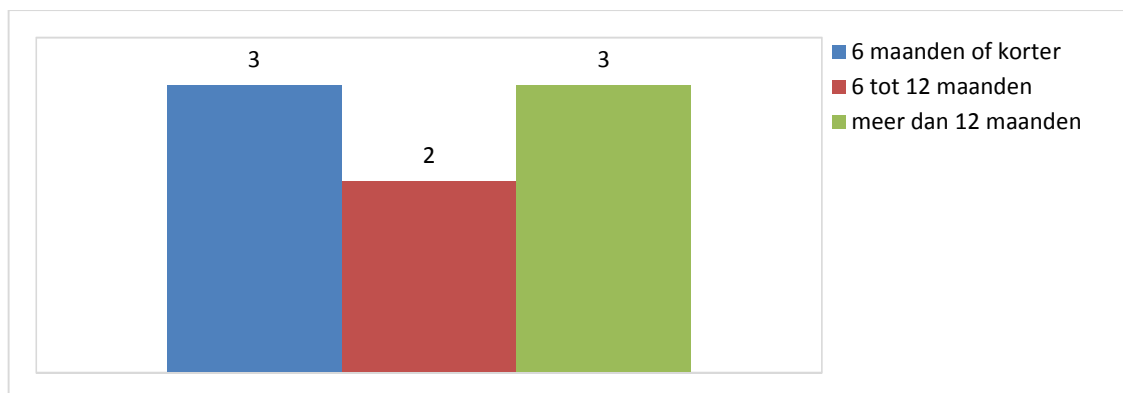

3.2.2 Werklozen

De groep werklozen, die op het moment van het invullen van de vragenlijst geen baan hadden, bestaat uit acht respondenten.

Op de vraag hoe lang deze alumni werkloos zijn, geven vijf aan dat ze al langer dan een half jaar werkloos waren; drie van hen zijn al langer dan een jaar werkloos (Figuur 21).

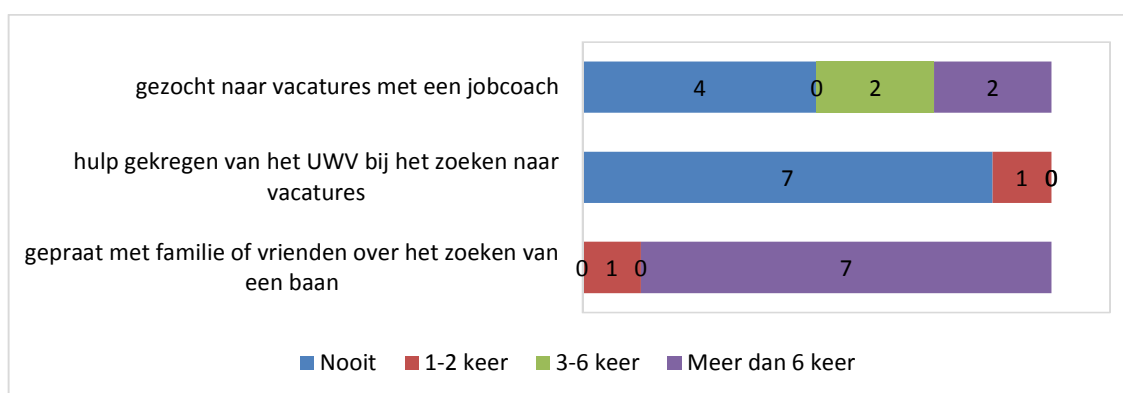
Figuur 21: Hoelang ben je werkloos?

Van de acht deelnemers geven drie aan dat zij een Wajong-uitkering ontvangen. Alle acht deelnemers zijn op zoek naar een nieuwe baan.

Er is ook gevraagd naar de hoeveelheid hulp die ze hebben gevraagd en gekregen bij het zoeken naar een nieuwe baan. Figuur 22 laat zien dat vier van de werklozen zeggen nooit hulp te hebben gehad van een jobcoach; één werkloze heeft hulp van het UWV gehad. Daarentegen lijkt het praten over het zoeken van een baan met familie veel te gebeuren. Deze verhoudingen komen overeen met de ervaringen van de ML-deelnemers uit hoofdstuk 2 (blz. 10).

Figuur 22: Hulp bij het zoeken naar een baan. "Hoe vaak heb je..."

Aan de groep werklozen werd gevraagd of ze wel een baan hadden direct na het afronden van de ML-opleiding. Vijf van de acht werklozen geven aan dat ze wel een baan hebben gehad. Alle vijf respondenten geven aan een tijdelijk contract te hebben gehad en dat ze tevreden waren met de baan die ze hadden. Jobcoaches, het UWV en MEE² hadden in geen van de gevallen een bijdrage geleverd aan het vinden van deze baan. Soms werd het contract zelf beëindigd, soms werd het contract niet verlengd door de werkgever.

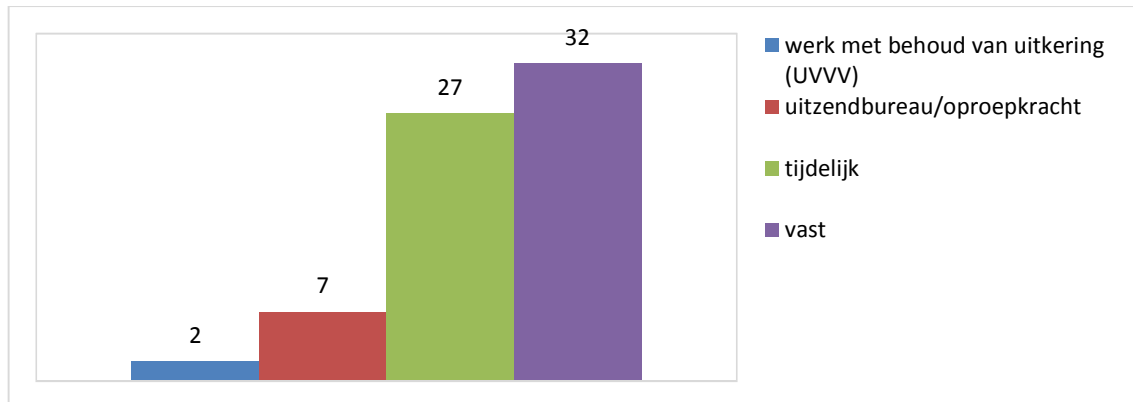
² MEE biedt gratis informatie, advies en ondersteuning aan mensen met een beperking. MEE kan helpen bij vragen op het gebied van onderwijs, opvoeding, wonen, werken, sociale voorzieningen en inkomen.

3.2.3 Werkenden

De groep werkenden bestaat uit 68 alumni³. Met de volgende vragen wordt een beeld geschetst van hun baan en hoe zij aan deze baan gekomen zijn.

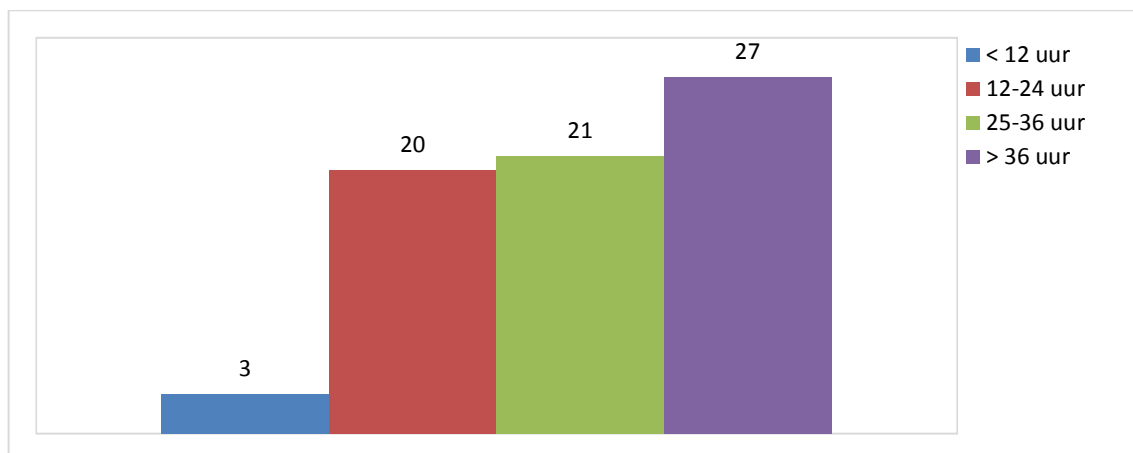
Het aantal tijdelijke en vaste contracten is ongeveer gelijk (Figuur 23). De overige negen werkenden werken met een behoud van uitkering of via een uitzendbureau / als oproepkracht.

Figuur 23: Type contract.

Uit Figuur 24 blijkt dat ongeveer een derde van de werkenden aangeeft meer dan 36 uur per week te werken.

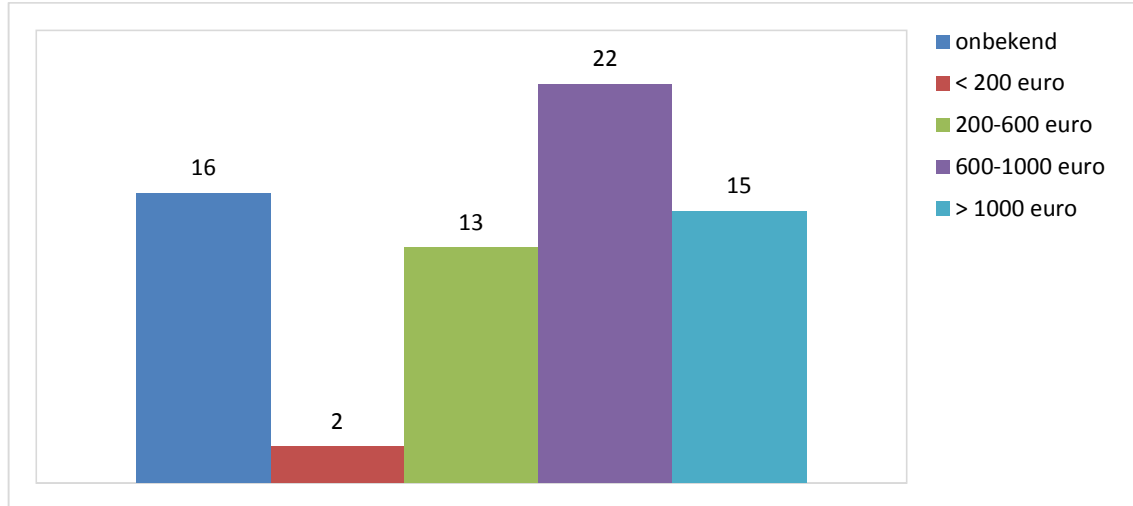
Figuur 24: Aantal uur werk per week.

³ Deze groep bevat ook vijf ML-alumni die ooit een baan gehad hebben, maar op het moment van de enquête geen baan hebben (en dus ook onder het kopje Werklozen vielen). De overige 63 ML-alumni hebben op het moment van afname een baan.

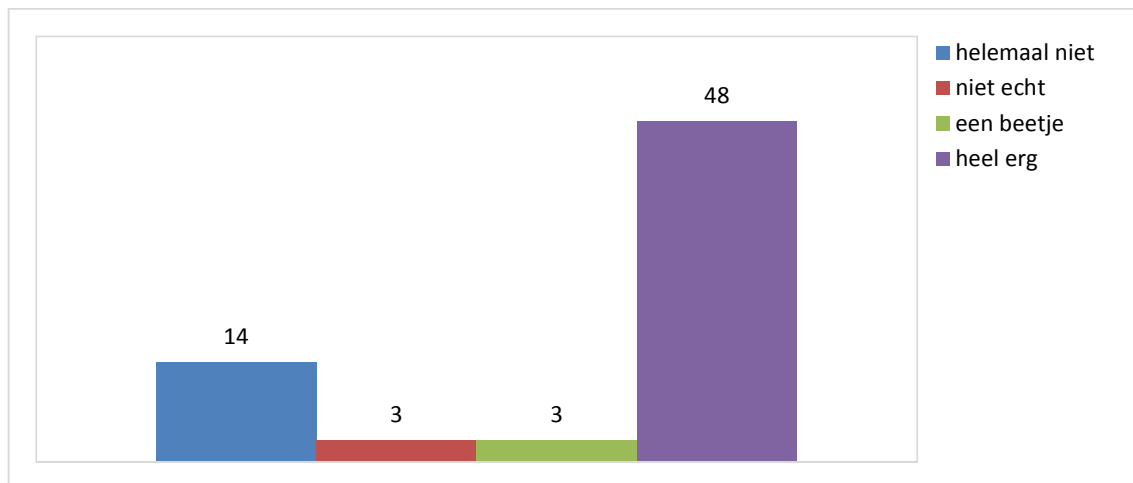
Van de alumni die aangegeven hebben wat zij per maand verdienen ligt het gemiddelde maandloon op 867 euro. Er zijn 37 alumni die aangeven meer dan 600 euro per maand te verdienen (Figuur 25). Op basis van het exacte salaris en aantal werkuren kan berekend worden dat het gemiddeld netto uurloon voor deze groep na de opleiding ligt op €6,22.

Figuur 25: Salaris per maand.

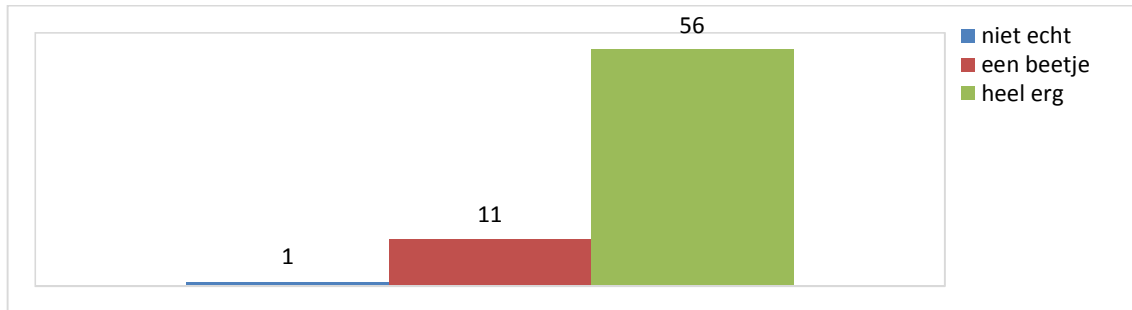
Er zijn 48 werkenden die aangeven dat hun huidige baan heel erg goed past bij hun genoten ML-opleiding (Figuur 26). Er zijn ook 14 werkenden die dat helemaal niet vinden. Van deze 14 waren het aantal alumni dat bij hetzelfde bedrijf werkt (als tijdens de opleiding) en dat bij een ander bedrijf werkt (als tijdens de opleiding) gelijk.

Figuur 26: Je hebt een opleiding gedaan voor [...]. Werk je nu in dat beroep?

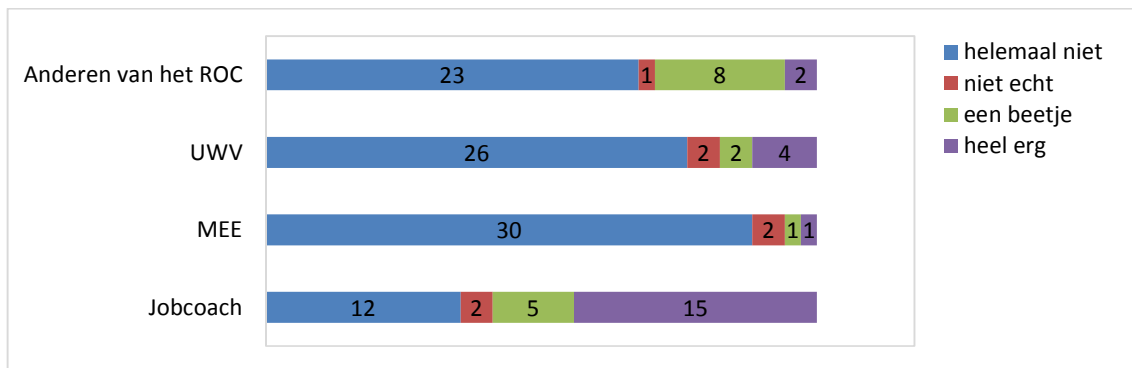
Het overgrote deel geeft aan heel erg blij te zijn met de baan die ze hebben gevonden (Figuur 27).

Figuur 27: Hoe blij ben je met deze baan?

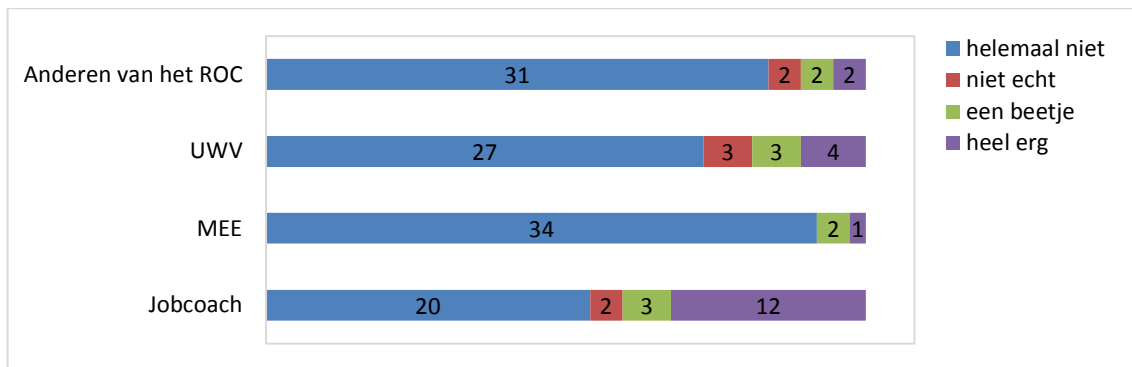

In de volgende figuren wordt het onderscheid gemaakt tussen deelnemers die na het ROC zijn blijven werken bij het bedrijf waar ze tijdens de studie ook werkten (Figuur 28) en overige deelnemers (Figuur 29). Uit beide figuren blijkt dat bij het vinden van de huidige baan het overgrote deel niet geholpen is door het 'UWV', 'MEE' of 'anderen van het ROC'. Wel geeft ongeveer de helft aan dat een jobcoach hen geholpen heeft. Dit is vergelijkbaar met de eerder in deze rapportage benoemde frequenties van hulp (blz. 10 en 23).

Figuur 28: Wie hebben jou geholpen bij het vinden van deze baan? Beantwoord door mensen die werken bij hetzelfde bedrijf.

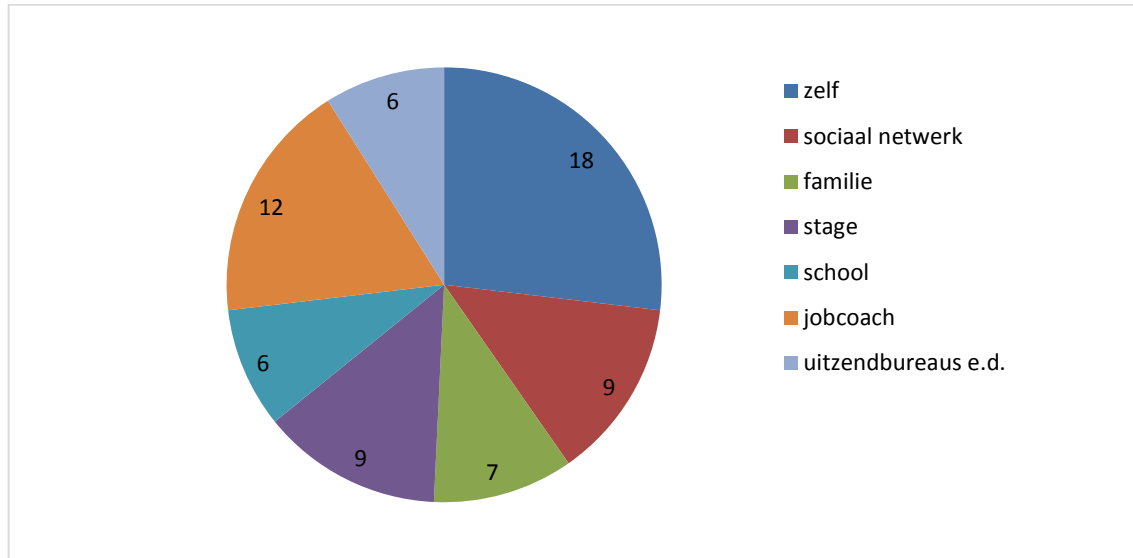

Figuur 29: "Wie hebben jou geholpen bij het vinden van deze baan?" Beantwoord door mensen die werken bij ander bedrijf.

Uit Figuur 30 blijkt dat 18 werkenden zeggen hun baan zelf te hebben gevonden, terwijl er twaalf werkenden zijn die hun baan hebben gevonden via een jobcoach. Dit komt overeen met de cijfers uit Figuur 28 en Figuur 29, welke laten zien dat de jobcoach het meeste lijkt ingeschakeld te worden bij het zoeken naar een baan. Verder bestaat er een gelijke verdeling over de resterende categorieën.

Figuur 30: Hoe heb je deze baan gevonden?

3.3 Overige onderwerpen

Om een beeld te geven van de ondersteuningsbehoeften van ML-alumni zijn twee open vragen gesteld, waarvan de antwoorden zijn toegevoegd in Bijlage 2. Het gaat hierbij om:

- Wat kan het ROC doen om de opleiding beter te maken? Heb je tips?
- Het ROC wil graag tips. Om leerlingen een goede plek op de arbeidsmarkt te geven. Wat kan het ROC nog doen om te zorgen dat leerlingen een baan krijgen?

Hoewel een groot deel van de 105 deelnemers uitsluitend tevreden lijkt te zijn, worden ook een behoorlijk aantal tips genoemd, veelal gericht op het helpen met het zoeken naar een baan.

Enkele onderwerpen kwamen in de vragenlijst wel aan bod, maar lijken op het eerste oog minder relevant voor het huidige rapport. Deze onderwerpen zijn hieronder weergegeven en kunnen op verzoek nog worden teruggekoppeld. Het gaat hierbij om:

- Hoe heet je nieuwe opleiding?
- Hoe heet het bedrijf waar je nu werkt?
- Wat doe jij op je werk (werkzaamheden)?
- Wat doe je in september (denk je)?

Bijlage 1: Open antwoorden van ML-deelnemers

De antwoorden van de deelnemers zijn alleen gecategoriseerd naar “uitsluitend tevreden” of “tips/klachten”. De antwoorden zijn waar nodig geanonimiseerd, maar niet bewerkt of verder geïnterpreteerd.

Bijlage 1.1 ML-deelnemers: Tips ter verbetering van de opleiding

De volgende open vraag is gesteld aan elke deelnemer:

→ Wat kan het ROC doen om de opleiding beter te maken?

Uitsluitend tevreden

- is al uitstekend
- niet veel, ik vind het een fijne school en word goed uitgelegd
- het bevalt mij prima, niks over te melden.
- niet dat ik weet
- tot nu toe geen tips
- ik heb geen tips want ik ben tevreden
- Ik heb eigenlijk geen tips, de ROC doet al z'n best om de opleiding beter te maken
- nee het is goed zo wij hebben een leuke klas + leraressen
- het is zo goed hoe ze het doen nu
- ik vind het goed zo
- ik ben tevreden over de opleiding op het ROC, dus ik heb geen tips.
- niks, het is goed genoeg
- nee niet echt want ik vind het goed zo. we krijgen duidelijk antwoord en uitleg
- dat hoeft van mij niet ik vind het zo goed
- ik vind het goed
- geen tips ben tevreden
- Geen tips
- geen tips
- geen tips
- geen tips
- geen tips
- niks
- niet veel
- nee niet echt want ik heb geen extra begeleiding
- nee, gaat prima hoe het loopt nu
- nee ik heb geen tips
- nee geen tips
- nee
- Nee
- nee
- nee
- nee
- nee
- nee
- nee
- nee
- nee
- Nee
- nee
- nee
- nee eigenlijk niet
- nvt
- waarschijnlijk hoeft dat niet, want ik ben bijna klaar met de opleiding

Tips/ Klachten

- meer met computers

- om je aan te deuw wat je echt wil.
- Concierge
- engels geven in het 1e jaar al dat moet en standaard in vind ik je heb engels overal wel nodig
- tip dat het in de school niet zo warm is.
- de opdrachten leuker maken
- vaak naar amsterdam gaan
- aan het einde van het schooljaar moet de leraar trakteren
- de klassen beter/gezelliger maken
- meer doen minder praten
- geen valse hoop geven
- huiswerk wat duidelijker produceren
- duidelijk uitleggen en zoveel mogelijk uitleg geven aan de leerlingen meer les tijd
- leuker les geven
- stoppen met competentie gericht leren
- mij te helpen met vragen en opdrachten
- het ingewikkelder maken
- langer vakantie hebben

Bijlage 1.2 ML-deelnemers: Speciale aanpassingen en extra begeleiding

De volgende open vraag is gesteld aan elke deelnemer:

→ **Geeft het ROC jou de speciale aanpassingen en extra begeleiding die jij nodig hebt?**

Uitsluitend tevreden

- ja, ik vind dat nodig omdat ik een handicap heb en moeite had om een baan te zoeken. dankzij ROC heb ik een nieuwe baan.
- ja de ml opleiding past helemaal bij me ook over de lesstof die word opnieuw uitgelegd
- ja als je ergens hulp bij nodig hebt helpen ze je altijd
- ja als ze die nodig hebben
- dat doen ze zeker
- ja zeker
- Ja ze helpen mij als ik begeleiding nodig heb
- ja helemaal goed
- Ja die geven ze
- ja zeker
- ja het gaat goed
- ja ik krijg goede begeleiding. die krijg ik van mijn leraressen
- ja en ik ga werken
- ja in rekenen makkelijke sommen
- ja dat wel ja
- ja, dat gevoel heb ik wel
- ja ze hlepen mij goed.
- ja en dat vind ik fijn
- ja die geven ze
- ja ze helpen mij goed
- ja en ook als we niet op school zijn kunnen we ze bellen
- ja dat gebeurt goed, goede begeleiding. precies wat ik nodig had
- ja dat wel. helpen als ik iets moeilijk vind
- ja
- Ja
- ja
- ja
- ja
- ja
- ja
- ja
- ja

- ja
- ja
- ja
- ja
- ja
- ja
- ja
- ja
- ja
- ja?
- ja ml
- ja ze het opzich goed
- ja genoeg
- jawel
- ja een beetje
- ik denk niet dat dat nodig is
- als het nodig is kunnen ze dat geven, maar is niet nodig
- als ik dat zou willen wel, maar op dit moment is dat niet nodig
- geen nodig
- soms heb ik bij het huiswerk hulp nodig, maar dat is heel soms
- soms
- beetje wel
- nee daat niet maar ze proberen het wel zo goed mogelijk te maken
- moeilijk lerend

Tips/Klachten

- nee
- nee
- nee
- niet echt
- nee
- nee
- niet
- ik heb zelf goeie structuur nodig, dus dat zou wel fijn zijn.
- meer pauze's en minder uren
- docenten en verlengde tijd
- Meer pauze's en minder uren

Bijlage 2: Open antwoorden van ML-alumni

De antwoorden van de deelnemers zijn alleen gecategoriseerd naar “uitsluitend tevreden” of “tips/klachten”. De antwoorden zijn waar nodig geanonimiseerd, maar niet bewerkt of verder geïnterpreteerd.

Bijlage 2.1 ML-alumni: Tips ter verbetering van de opleiding

De volgende open vraag is gesteld aan elke deelnemer:

→ Wat kan het ROC doen om de opleiding beter te maken?

Uitsluitend tevreden

- was goed georganiseerd
- heel goed , goede leraren en veel aan gehad
- XXX is autistisch, op school is hij hier heel goed in begeleid, dus alleen maar lof voor het ROC.
- job coach was erg prettig
- ja erg tevreden, contacten waren erg goed en de leraar geweldig!
- Ik was heel goed tevreden, goede werkkrachten, goede ondersteuning.
- Goed zo
- ik ben tevreden
- Was heel blij met mijn schooltijd
- Ik had het prima naar mijn zin
- ik vond dat ze alles al goed deden.
- door blijven gaan met hoe ze het toen hebben gedaan.
- ik was tevreden met hoe het was. ik heb genoeg aandacht gekregen. van mij mogen ze zo doorgaan.
- Bij mij is alles heel soepel verlopen. Ik heb zelf geen problemen ervaren met docenten of opdrachten. Ik ben erg tevreden.
- begeleiding en leerkrachten waren goed. zoals ik les heb gehad vond ik allemaal prima.
- ik vond het goed zoals het was.
- Heel tevreden over de opleiding
- Eigenlijk vind ik alles goed aan de opleiding.
- was tevreden over de opleiding.
- ik was zelf tevreden met de opleiding. ik werd zelf altijd goed geholpen. ik heb geen tips.
- De opleiding die ik gevolgd heb was goed, geen aanmerking op.
- tevreden met opleiding, voldoende aandacht.
- Heb het erg naar mijn zin gehad op school, het was rustig en gezellig.
- Bij mij was het prettig dat er kleinere klassen waren en extra begeleiding, zou zo bij alle scholen moeten gaan.
- ik vind dat ze het wel goed gedaan hebben, naar mijn mening kan het wel zo blijven.
- ik heb goede ervaringen gehad met het roc.
- de begeleiding vond ik geweldig (mentor).
- in mijn ogen was deze opleiding heel goed. ik heb goed de tijd gekregen om in plaats van 1 jaar de opleiding af te ronden in 2 jaar. ik heb geen klachten.
- tevreden met het ROC
- tevreden
- tevreden geen opmerkingen
- ik zou niet weten wat er veranderd zou moeten worden. ze doen gewoon hun werk.
- ik was eigenlijk met alles tevreden. ik heb niet echt een verbeterpunt.
- ik had er zelf geen klachten over, was zelf tevreden.
- De ROC doet het goed, geen toevoeging.
- Geen idee, ik heb het goed naar mijn zin gehad.
- Geen tips, het lesgeven is goed, veel zelfstandigheid.
- Kan ik niet zo snel bedenken.
- geen tips,
- geen idee.
- volgens mij niks.

- het is goed genoeg
- nvt
- Geen tips, ik heb het naar mijn zin op de opleiding.
- Geen tips, ik heb het naar mijn zin op de opleiding.
- eigenlijk niet
- Geen idee, mijn opleiding was prima.
- nee, tevreden over de opleiding
- Geen opmerkingen over, heb een hele fijne tijd op school gehad.
- heel lang geleden, geen antwoord op geven
- Geen idee.
- Geen opmerkingen, leuke tijd gehad op school.
- Geen idee
- geen tips.
- geen opmerkingen
- geen tips.
- Niet echt, ik heb het naar mijn zin gehad op school.
- Geen tips, heb het naar mijn zin gehad op school.
- Geen tips, was leuk op school.
- geen idee
- weet ik niet
- nee, vond het goed gaan. Veel begeleiding
- geen idee
- geen tips
- Positieve ervaringen, veel geholpen. Geen opmerkingen.
- Geen tips, goed naar mijn zin gehad
- Geen idee, ik heb het naar mijn zin gehad!
- Geen tips, heb het naar mijn zin gehad maar heb mijn opleiding niet af kunnen maken omdat ik geen stageplek had.
- Geen tips
- Geen tips
- Ik heb het naar mijn zin gehad op school.

Tips / Klachten

- mensen stimuleren op het 'groen gebied' bepaalde opleidingen aan te bieden en aantrekkelijker te maken -- op groen gebied. Na afronden ROC, houthandel begonnen en wegens crisis ging het niet goed. EN toen overgestapt in de groen.
- Meer ouders op de hoogte stellen en het gesprek aangaan
- Meer theorie, het was teveel gericht op praktijk
- De docenten laten te wensen over. Sommigen zitten alleen achter hun laptop en zeggen niets. Anderen kletsen juist te veel en zouden strenger moeten zijn voor de klas. Ook zijn de lestijden niet goed, van half 9 tot 5 op school is te lang.
- ik heb last van dyslexie, ze kunnen daarmee beter rekening houden. één iemand niet en de ander hield daar wel rekening.
- meer begeleiding vanuit schoolkant, vooral op vlak van theorie.
- Slechte ervaringen; met name in Tiel --> communicatie leerkrachten en leerlingen. Vb; zusje van haar had tijdelijke beperking; en er was niemand die aan haar vroeg wat er aan de hand was. Zij moest dus snuffelstage doen; maar kon niet alles waardoor ze niet alle punten kon behalen. Ondersteuning was niet goed. Informatie over school niet altijd juist. Echter toen ze dat aangaf dat het mis was, heeft ROC excuses aangeboden. Communicatie over gehele ROC niet goed.
- Meer praktijk in de opleiding
- beter communiceren: ze moeten duidelijkheid geven over wat je af moet hebben voor je opleiding, dus wat er van je verwacht wordt.
- op zich vond ik alles wel oke. misschien de mogelijkheid bieden om de opleiding sneller af te ronden (1 ipv 2 jaar)
- noodlokaal moet opgeknapt worden. inhoudelijk niet zoveel, ze doen het al goed.
- (Midden Nederland) tevreden, voldoende les, aandacht voor praktijk. Echter, niet opleiding op eigen niveau (ASA) minder goed, te weinig les.
- ik vond het een goede opleiding. misschien dat ze vaker naar winkels kunnen gaan om te kijken hoe het werkt (leerlingen samen met docenten).

- meer duidelijkheid qua afspraken
- klassen van een jaar verlengen naar twee jaar voor de moeilijk lerenden.
- Gaat wel goed, jammer dat als iemand net op school komt dat ze diegene persoonlijk meer kunnen helpen. Meer persoonlijke aandacht voor nieuwe studenten.
- School mag gezelliger aangekleed worden, verder was het allemaal prima.
- Lestijden zijn raar aan het worden. Het is langer geworden, concentratie lukt dan niet meer
- Ik ben super blij met school; iets meer hameren op het feit dat iedereen respect voor elkaar moet hebben, daar ontbreekt het bij mij op school aan.
- Opleiding wat interessanter maken, het is nu saai op school.
- mensen toelaten op niveau 2. de niveau 2 opleiding is te zwaar.
- ict (intranet) vond ik minder, daar zou nog wat aan gedaan moeten worden. voor de rest was het zoals ik het verwachtte.
- communiceren. de studenten beter inlichten als er wat gaat gebeuren of als er wat gaat veranderen.
- meer klassikaal lesgeven dan zelfstandig werken
- Meer creativiteit.
- Beter met de administratie omgaan, want jij kreeg je aanmelding laat en de verkeerde aanmelding
- De docenten moeten de leerlingen strenger aanpakken en meer huiswerk geven; Het is nu te makkelijk en dat is niet motiverend.
- Meer les geven en stimuleren, niet je alles zelf laten uitzoeken; zorg bij de horeca opleiding dat je meer in de keuzes wordt begeleid.
- Tussenuren moeten opgevuld worden en je niet zomaar naar huis laten gaan, extra uitleg geven in die tijd en educatie geven.
- Minder Competentiegericht leren en meer ruimte voor eigen kwaliteiten en ideeën. Ik vind Competentiegericht leren te gemaakt iemand anders heeft voor mij al bedacht wat ik van iets moet leren, hierdoor vind ik Competentiegericht leren een werkwijze die te strak in elkaar steekt. Ik heb ervaren dat de opleiding Zorghulp en Helpende bijna het zelfde is maar andere beroepshouding vraagt. tijdens de 1e jaar van helpende kreeg ik het vak weer van a tot z terwijl ik de basis vaardigheden en praktijk bij zorghulp ook kreeg. Het Roc zou is moeten kijken hoe je van Zorghulp naar helpende en betere aansluiting gemaakt kan worden zonder als maar herhalingen. ook zou er meer gekeken moeten worden naar mensen die al jaren in de zorg werken, en naar mensen die net beginnen.
- Roc van Utrecht goed geregeld. De andere Roc minder goed. Als je uitvalt moet je het zelf maar uitzoeken.
- vragen stellen over bedrijven.

Bijlage 2.2 ML-alumni: Tips ter verbetering van de arbeidsmarktpositie

De volgende open vraag is gesteld aan elke deelnemer:

- ➔ **Om leerlingen een goede plek op de arbeidsmarkt te geven, wil het ROC graag tips. Wat kan het ROC nog doen om te zorgen dat leerlingen een baan krijgen?**

Uitsluitend tevreden

- ROC helpt al goed.
- De hulp van de job coach is goed en de leerlingen goed blijven ondersteunen.
- De job coach heeft goed geholpen, hier geen opmerkingen over.
- Geen tips, ik ben goed geholpen op school.
- Ze doen al veel voor de studenten
- Nee roc helpt voldoende daarbij
- School doet al genoeg, leerlingen moeten meer moeite doen
- doorgaan met waar ze nu mee bezig zijn.
- ze helpen al heel goed. als je problemen hebt (over het vinden van een baan) kun je heel goed bij ze terecht.
- er is op school een plek waar je terecht kunt als je op zoek bent naar werk. docenten geven ook informatie over vacatures, maar uiteindelijk ligt het toch aan de leerling zelf.

- Ik heb het allemaal zelf gedaan, dus heb er niet echt mee te maken gehad. Wel goede ondersteuning met het werken.
- Ik ben goed begeleid in het zoeken naar het baan.
- Eigen insteek van de leerlingen is het belangrijkste.
- Ik heb het allemaal zelf gedaan.
- Ze doen er al erg hun best voor.
- Goede ondersteuning.
- ik heb goede begeleiding gehad
- geen tips, goede begeleiding
- had nergens last van. Alles ok.
- Geen tips, ik heb een goede job coach gehad
- ze werken al met een soort van een instelling die leerlingen helpen bij het zoeken naar een baan. als je een baan zoekt kun je daar naartoe. maar je moet zelf ook natuurlijk je best doen.
- ik vind het al goed zoals ze het nu doen. ze helpen mee met zoeken naar een baan en vragen rond bij bedrijven of ze nog op zoek zijn naar medewerkers.
- wat ze nu ook doen. via kenwerk hadden ze bedrijven die op zoek zijn naar medewerkers: je kunt ze online opzoeken.
- ze doen al hun best. als je zonder werk zit zijn ze bereid om werk voor je te zoeken.
- Van wat ik heb gezien, helemaal geen tips. Zelf meegemaakt, ik vond het helemaal top.
- geen tips.
- nee verder geen tips
- Weet ik niet
- nee geen tips
- geen tips
- geen tips
- Geen opmerkingen.
- nee dat verder niet
- geen tips verder
- Geen idee.
- Geen idee
- geen tips
- nee, geen tips.
- Geen idee, ik heb mijn banen op eigen kracht gevonden.
- Geen opmerkingen
- Geen tips.
- geen tips.
- geen opmerkingen
- geen opmerkingen, leerling moet dit zelf doen
- geen opmerkingen
- geen opmerkingen
- Geen tips.
- Geen tips.
- nee.
- nee.
- geen opmerkingen
- nvt
- Nee geen slechte ervaringen
- weet ik niet
- is al goed
- Geen idee
- Geen tips
- Geen tips
- Geen tips.
- Geen tips
- Geen tips
- Kan de leerling het beste zelf doen
- Ik ben zelf niet goed begeleid maar ook geen tips.
- Naar mijn idee doet Roc zijn best maar is het met door deze crises en bezuiniging bijna niet te doen om voor elke student passende baan te vinden.

Tips / Klachten

- luister meer naar Dick Swegler; die had goede ideeën en goed met de mensen omgaan.
- Als leerlingen stage gaan lopen kunnen ze bij het bedrijf vragen of de leerlingen ook voor vast mogen komen werken en daar meer in stimuleren.
- soms iets meer duidelijkheid. meer informatie geven.
- ROC doet al heel veel, vooral meer theoretisch opleiden waardoor je sneller aan een baan komt
- Op mijn opleiding werd ik goed geholpen, maar op andere ROCs mag je niet naar school wanneer je zelf geen werk regelt. Ik kon mij niet aan melden bij ROC autotechniek in Tiel omdat ik daar zelf geen werk voor kon regelen, dat vond ik erg vervelend. Het ROC zou daar meer in te hulp moeten schieten.
- niveau 2 veel thuis leren, dat zelfstandig leren minder goed. mede door dyslexie.
- Hij is duidelijk en reël.
- moeite met solliciteren; en daarbij zal opleiding kunnen ondersteunen.
- Nee vanuit ROC niets geregeld. Wel mooie woorden, maar geen daden
- Meer gebruik van de job coach
- Ze zouden meer moeite kunnen doen voor de leerlingen
- soort bezoeken bij tuinen om deze opleiding aantrekkelijk te maken. Voor de rest hout opleiding goed..alleen nu weinig werk in.
- mensen advies geven over hoe ze moeten solliciteren.
- ze kunnen het beste hun leerlingen steunen om werk te vinden. helpen bij het zoeken naar een baan.
- Leerlingen motiveren, ervoor zorgen dat ze niet met tegenzin naar werk gaan zoeken.
- heel veel praten over werk.
- helpen met zoeken naar werk. vacatures die ze weten doorgeven aan leerlingen.
- meehelpen met zoeken. meedenken over welke baan het beste bij ze past en meedenken over het solliciteren.
- jobcoach inzetten.
- meer opleidingen, momenteel niet erg uitgebreid. zou beter aansluiten op wat je leuk vindt
- meer informatie geven over voorzieningen (bijvoorbeeld job-coach die beschikbaar is voor mensen zonder baan).
- wat meer meehelpen met zoeken. een lijstje maken met plaatsen waar leerlingen weg zijn gegaan, zodat nieuwe leerlingen weten waar nog plek is om te werken.
- Als je een baan wilt, kan het ROC daar niet zoveel aan doen. ROC kan je wel een werkplek geven, maar je moet jezelf bewijzen. Meer in contact komen met bedrijf, wat werk betreft. Iets meer aandacht aan praktijkboek.
- Studenten motiveren, studenten begeleiden naar de juiste plek voor hen.
- Meer tijd nemen voor de leerlingen en er echt voor gaan zitten.
- Meer samen zoeken met de leerlingen.
- ik denk niet dat dat aan de school ligt, maar aan de persoon zelf. ik denk dat het goed zal zijn als er één iemand op school is naar wie je toe kunt gaan en die je informatie kan geven.
- het ROC zou meer contacten met ondernemers moeten leggen.
- leerlingen stimuleren om te zoeken. leerlingen moeten zelf veel ondernemen, ze moeten niet afwachten. de onderwijsinstelling zou aan tafel kunnen zitten met ondernemers.
- vacatures bieden aan examenleerlingen
- Echt langs gaan bij bedrijven, in plaats van alleen contact zoeken via mail. Zo leren de bedrijven ook echt de MBO'ers kennen.
- Er moet sowieso meer gedaan worden, want naar mijn idee werd er niks gedaan aan het zoeken naar banen.
- Meer helpen om te zoeken. Meer de studenten achterna zitten
- Meer stimulans geven en meer begeleiding.
- Het begint altijd bij de leerling zelf, de gedreven leerling moet geholpen en ondersteund worden, beter luisteren naar de mensen die graag willen studeren, dat geeft ze de kans om door te zetten, laat ze bewijzen wat ze kunnen.
- Mee helpen met zoeken. Niet aan hun lot overlaten
- meer links op de site
- Meer ondersteunen om leerlingen een baan te geven. Vacatures van restaurants doorgeven zodat ze weten waar ze bvb kunnen solliciteren
- in deze tijden is het moeilijk om een baan te krijgen, de ROC kan contact houden met verschillende bedrijven naar het zoeken naar een baan.

